

Subsidie circulair implementeren en opschalen

reactie transitieprogramma Mission Reuse - vrijdag 13 september 2024

Een beter investeringklimaat kan ongelijk speelveld reduceren

Steeds meer politici, beleidsmakers, bedrijven en consumenten lijken zich te realiseren dat, om de wereldwijde klimaat-, milieu en circulaire economie doelen te behalen, we afscheid moeten nemen van de wegwerpmaatschappij waar mogelijk. Nadat we echter decennialang deze wegwerpmaatschappij hebben geoptimaliseerd, is dat een financiële uitdaging die voor veel partijen te groot is. Wetgeving stuurt steeds meer op hergebruik, maar het juiste investeringsklimaat wordt nog onvoldoende gerealiseerd. Daarnaast houdt het ongelijke speelveld de transitie naar hergebruik tegen. Daarom is Mission Reuse verheugd om over deze subsidie te lezen.

(1) Verwacht u dat de regeling effect zal hebben op u of uw organisatie?

Als transitieprogramma hebben we de afgelopen vijf jaar kennis vergaard rond de implementatie van hergebruik. Wij staan paraat om hierover te adviseren en de inzichten die we in binnen- en buitenland hebben opgedaan toe te passen maar zijn zelf geen bedrijf die subsidie kan aanvragen. We verzoeken om de definitie van de aanvrager te verbreden, waarbij ook stichtingen opgenomen worden, minstens degene die economische activiteiten uitoefenen.

(2) Sluit deze regeling aan op een behoefte binnen uw bedrijf?

We hebben de afgelopen jaren met verschillende spelers samengewerkt rondom grondstoffen optimalisatie en merkten bij financiële ondersteuning een overmatige focus op recycling en een gebrek aan algemene hergebruik infrastructuur, relevante productgroepen zoals glazen verpakkingen. Bovendien is voor de transitie vooral samenwerking in de keten nodig en gedragsverandering om de consument mee te krijgen.

Focus op hergebruik van producten (en levensduurverlenging), niet op recycling

Wij pleiten ervoor om deze regeling volledig te focussen op het hergebruiken van producten en levensduurverlenging, en niet op het hergebruiken van materialen of grondstoffen, oftewel recycling (of zoals het in deze consultatie genoemd lijkt te worden: 'opnieuw produceren van producten en materialen'). Er is al vele tientallen miljoenen euro's aan overheidsgeld beschikbaar voor recycling, en nog nauwelijks financiering voor herbruikbare verpakkingen. Dit terwijl de focus van circulaire economie net preventie en hergebruik prioriteert boven recycling. Focus op recycling brengt de volgende risico's met zich mee:

1. bestaande recyclingbedrijven hebben meer capaciteit om aanvragen in te dienen dan partijen uit de beginnende hergebruikmarkt
2. wegwerpproducten blijven goedkoper dan herbruikbare producten, wat de transitie tegen gaat en onnodig materiaal en energie verspild blijft worden door het telkens opnieuw maken van die producten
3. materiaalsubstitutie van bv. plastic naar wegwerppapier en -karton is een risico
4. het optimaliseren en inrichten van processen (op een schaal of binnen contexten) die niet nodig zijn als de verpakking voorkomen of hergebruik kunnen worden

Bij het doorbreken van de gangbare lineaire keten, en om huidige machtspositie te doorbreken, lijkt het ons noodzakelijk om de subsidie niet toe te kennen op volgorde van

binnenkomst maar op impact criteria zoals R-ladder, kennisdeling, samenwerking in de keten en volume.

Bekers en maaltijdverpakkingen

De Nederlandse overheid heeft een reductiedoelstelling gesteld van 40% minder plastic bevattende wegwerpbekers en -bakjes in 2026 ten opzichte van 2022. Om dat doel te bereiken is, naast het weglaten van verpakkingen waar mogelijk, een grootschalige transitie nodig van eenmalige verpakkingen naar herbruikbare alternatieven. Dat zorgt voor minder grondstoffen verspilling, minder afval en minder zwerfafval.

Veel bedrijven investeren tijd en geld in de overstap, maar het uitblijven van voldoende sturende wetgeving en handhaving remmen de transitie naar hergebruik. Om los te breken uit een lineair wegwerpsysteem, waar de werkelijke kosten zoals milieu-impact niet worden doorgerekend, heeft de markt behoefte aan meer investeringszekerheid en financiële steun. Deze subsidieregeling maakt eerlijke concurrentie mogelijk en faciliteert het de opschaling van herbruikbare bekens en maaltijdverpakkingen wat op langere termijn (milieu)winst zal opleveren.

Ontbrekende productgroepen die de impact van de subsidie kunnen verhogen

- Op basis van [onderzoek](#) naar de meest belovende transitie productgroepen (Ecosystemic Leverage Points (ELPs)), waar we ook hebben aan meeholpen, identificeerden we verzendverpakkingen (e-commerce), frisdrank & (bruis)water, bekens en maaltijdverpakkingen en wijn. Over de kans van glazen verpakkingen, zoals wijn publiceerden we een [roadmap](#). Voeg minstens **verzendverpakkingen** en **drankverpakkingen** (waaronder tapinstallaties en wijn) toe aan de productgroepen die gesubsidieerd kunnen worden. Daarnaast zijn er ook [kansen voor productverpakkingen in supermarkten](#) die hier nog ontbreken.
- In **B2B** werden al langer herbruikbare verpakkingen ingezet, maar ook daar liggen nog innovatie kansen. Dus die zou naast B2C ook nog toegevoegd kunnen worden. Netwerken zoals [HerPakt](#) in provincie Zuid Holland tonen het potentieel.
- Tot slot is er naast individuele productgroepen ook nood aan financiële ondersteuning voor [overkoepelende infrastructuur en logistiek](#), zoals innamepunten, sorteerinstallaties. Denk bijvoorbeeld aan een inname punt waar de consument alle herbruikbare verpakkingen kan inleveren van verzendverpakkingen tot glazen bierflesjes, waarbij die vervolgens schoongemaakt en hersteld worden en naar de relevant spelers worden doorgezet voor hergebruik.

Overige ontbrekende elementen die de impact van de subsidie kunnen verhogen

- Er is een brede transitie nodig die breed gedragen wordt binnen de sectoren en dus **samenwerkingen** met andere ketenpartners is een belangrijke factor die hier ontbreekt en als eis of minstens als pluspunt voor het behalen van de subsidie zou moeten tellen.
- Hetzelfde geldt voor **kennisdeling** over de uitkomsten van het cio-project
- Tot slot ontbreekt een heel belangrijk element bij de subsidiabele activiteiten, namelijk ondersteuning van de **gedragsverandering** die nodig is om bestaande succesvolle oplossingen zoals wasbare luiers. Dit kan leiden tot uitbreiding van bedrijfsactiviteiten en zo grondstoffengebruik drastisch reduceren.